

СХВАЛЕНО

Педагогічною радою
Парасковіївської спеціальної
школи № 40 Донецької обласної ради
протокол № 1 від 26.08.2026

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Парасковіївської спеціальної
школи № 40 Донецької обласної ради
 Олександр ВАСИЛЕНКО
Наказ № 74-од від 26.08.2026

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
Парасковіївської спеціальної школи № 40
Донецької обласної ради
на 2026 / 2027 навчальний рік

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Парасковіївська спеціальна школа № 40 Донецької обласної ради (далі - Заклад) є спеціальним закладом загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття базової загальної середньої освіти особами з особливими освітніми потребами, що зумовлені порушеннями інтелектуального розвитку, заклад перебуває в управлінні Донецької обласної ради.

Заклад у своїй діяльності керується Конституцією України, законами України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про охорону дитинства», «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні», Положенням про спеціальну школу, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 року № 221 (зі змінами), актами Президента України, Кабінету Міністрів України, наказами Міністерства освіти і науки України, інших центральних органів виконавчої влади, розпорядженнями голови облдержадміністрації, начальника обласної військової адміністрації, рішеннями обласної ради та Статутом Закладу.

Головною метою освітньої діяльності Закладу на всіх рівнях освіти є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності.

Головними завданнями Закладу є:

- забезпечення права дітей з особливими освітніми потребами, зумовленими порушеннями інтелектуального розвитку (зокрема у поєднанні з іншими порушеннями), на здобуття загальної середньої освіти з урахуванням особливостей їх психофізичного розвитку та індивідуальних освітніх потреб;
- виявлення та оцінювання освітніх труднощів, які впливають на процес здобуття освіти та результати навчання, а також на визначення необхідних умов, засобів і заходів підтримки з урахуванням індивідуальних потреб здобувача освіти;
- забезпечення в освітньому процесі системного психолого-педагогічного супроводу та корекційно-розвиткової роботи з урахуванням стану здоров'я та індивідуальних потреб здобувачів освіти;
- розвиток природних здібностей, творчого та критичного мислення здобувачів освіти, здійснення їх допрофесійної підготовки та соціалізації;
- сприяння засвоєнню здобувачами освіти норм громадянської етики та загальнолюдської моралі, міжособистісного спілкування, основ гігієни та здорового способу життя, практичних трудових умінь і навичок;
- сприяння набуттю здобувачами освіти ключових компетентностей,
- запровадження педагогіки партнерства; надання консультативної допомоги батькам або іншим законним представникам учня з метою забезпечення активної співпраці учасників освітнього процесу з метою забезпечення якості освіти.

Напрями діяльності закладу:

- належне кадрове, матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу;
- створення безбар'єрного, безпечного, комфортного, розвивального та мотивуючого до навчання освітнього середовища вільного від будь-яких форм насильства та дискримінації;

- забезпечення відкритої, прозорої та зрозумілої для здобувачів освіти і батьків системи оцінювання навчальних досягнень;
- здійснення внутрішнього моніторингу якості освіти для систематичного відстеження та коригування результатів навчання кожного здобувача освіти;
- використання сучасних адаптованих освітніх технологій організації освітнього процесу з метою формування ключових компетентностей здобувачів освіти;
- активна співпраця з батьками (законними представниками), громадськими організаціями та інклюзивно-ресурсними центрами;
- розвиток міжрегіонального партнерства;
- забезпечення постійного підвищення професійного рівня педагогічних працівників;
- популяризація досвіду інноваційної діяльності Закладу.

Учасниками освітнього процесу в Закладі є:

- здобувачі освіти;
- педагогічні працівники;
- батьки здобувачів освіти або їх законні представники;
- інші працівники Закладу.

II. ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДУ В 2026/2027 Н.Р

Освітня програма закладу розроблена та реалізується відповідно до таких законодавчих та нормативно-правових актів:

2.1. Закони України:

- Конституція України (зокрема ст. 53);
- Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII (зі змінами);
- Закон України «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 № 463-IX (зі змінами);
- Закон України «Про охорону дитинства» від 26.04.2001 № 2402-III (зі змінами);
- Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» від 25.04.2019 № 2704-VIII (зі змінами).
- Закон України «Про академічну доброчесність» від 18.12.2025 № 4742-IX.

2.2. Укази Президента України:

- Указ Президента України від 25.05.2020 № 195/2020 «Про Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у Новій українській школі»;
- Указ Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» (зі змінами);
- Указ Президента України від 16.03.2022 № 143/2022 «Про загальнонаціональну хвилину мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України»;
- Указ Президента України від 14.07.2025 № 478/2025 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні».

2.3. Постанови Кабінету Міністрів України (включаючи Державні стандарти):

- Постанова КМУ від 23.04.2003 № 585 «Про встановлення тривалості здобуття повної загальної середньої освіти особами з особливими освітніми потребами у закладах загальної середньої освіти» (зі змінами);
- Постанова КМУ від 21.02.2018 № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» (у редакції постанови КМУ № 1000 від 06.08.2026);
- Постанова КМУ від 06.03.2019 № 221 «Про затвердження Положення про спеціальну школу та Положення про навчально-реабілітаційний центр» (у редакції постанови КМУ від 22.08.2025 № 1026);
- Постанова КМУ від 21.08.2019 № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (у редакції постанови КМУ № 1021 від 13.08.2026);
- Постанова КМУ від 30.09.2020 № 898 «Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти» (затвердження Державного стандарту базової середньої освіти);
- Постанова КМУ від 15.09.2021 № 957 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти» (у редакції постанови КМУ № 129 від 05.02.2026);
- Постанова КМУ від 03.11.2021 № 1131 «Про затвердження Порядку проживання та утримання учнів у пансіонах закладів освіти» (зі змінами);
- Постанова КМУ від 30.08.2022 № 979 «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України з питань діяльності спеціальних закладів загальної середньої освіти»;
- Постанова КМУ від 23.06.2025 № 734 «Про затвердження Порядку визнання на рівнях повної загальної середньої освіти результатів навчання, здобутих шляхом формальної та/або неформальної освіти у суб'єктів освітньої діяльності, розміщених за кордоном» (із змінами, внесеними Постановою КМУ № 1419 від 05.11.2025);
- Постанова КМУ від 01.07.2026 № 847 «Про початок навчального року під час воєнного стану в Україні».

2.4. Розпорядження Кабінету Міністрів України:

- Розпорядження КМУ від 14.12.2016 № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року»;
- Розпорядження КМУ від 13.12.2017 № 903-р «Про затвердження плану заходів на 2017–2029 роки із запровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа».

2.5. Накази Міністерства освіти і науки України:

- Наказ МОН від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Порядку поділу класів на групи під час вивчення окремих навчальних предметів (інтегрованих курсів) у державних, комунальних закладах загальної середньої освіти.» (в редакції наказу МОН від 03.06.2025 № 808 та зі змінами від 23.03.2026);
- Наказ МОН від 14.07.2015 № 762 «Про затвердження Порядку переведення учнів закладу загальної середньої освіти на наступний рік навчання» (зі змінами);

- Наказ МОН від 12.06.2018 № 627 «Про затвердження типової освітньої програми спеціальних закладів загальної середньої освіти II ступеня для дітей з особливими освітніми потребами»;
- Наказ МОН від 16.08.2018 № 831 «Про затвердження Порядку зарахування осіб з особливими освітніми потребами до спеціальних закладів освіти, їх відрахування, переведення до іншого закладу освіти» (зі змінами);
- Наказ МОН від 20.08.2018 № 923 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо адаптаційного періоду для учнів першого класу в Новій українській школі»;
- Наказ МОН від 07.12.2018 № 1362 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо заповнення Класного журналу учнів початкових класів Нової української школи» (зі змінами);
- Наказ МОН від 08.09.2020 № 1115 «Деякі питання організації дистанційного навчання» (зі змінами);
- Наказ МОН від 13.07.2021 № 813 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти»;
- Наказ МОН від 07.12.2021 № 1317 «Про затвердження типової освітньої програми для 5-10 (11) класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для осіб з особливими освітніми потребами»;
- Наказ МОН від 28.03.2022 № 274 «Про деякі питання організації здобуття загальної середньої освіти та освітнього процесу в умовах воєнного стану»;
- Наказ МОН від 26.04.2022 № 383 «Про надання грифа «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» модельним навчальним програмам для спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами»;
- Наказ МОН від 28.07.2022 № 672 «Про внесення змін у додаток до наказу Міністерства освіти і науки України від 26.04.2022 № 383»;
- Наказ МОН від 09.09.2022 № 805 «Про затвердження Положення про атестацію педагогічних працівників» (із змінами, внесеними наказом МОН № 1169 від 23.12.2022);
- Наказ МОН від 19.09.2022 № 836 «Про затвердження типових освітніх програм для 1-2 та 3-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для осіб із порушеннями інтелектуального розвитку»;
- Наказ МОН від 08.08.2022 № 707 «Про затвердження Інструкції з ведення ділової документації у закладах загальної середньої освіти в електронній формі»;
- Наказ МОН від 23.02.2026 № 338 «Про деякі питання визнання на рівнях повної загальної середньої освіти результатів навчання осіб, які проживали на тимчасово окупованій території України».
- Наказ МОН від 04.05.2026 № 722 «Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів».

2.6. Накази Міністерства охорони здоров'я України:

- Наказ МОЗ України від 20.02.2013 № 144 «Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до улаштування, утримання і режиму спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, та навчально-реабілітаційних центрів»;

- Наказ МОЗ України від 25.09.2020 № 2205 "Про затвердження Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти"

2.7. Листи Міністерства освіти і науки України та накази структурних підрозділів:

- Лист МОН України від 28.07.2026 № 1/16209-26 «Про організований початок 2026/2027 навчального року в закладах загальної середньої освіти»;
- Лист МОН України від 21.08.2026 № 1/18060-26 «Про підготовку до уроку "Мова гідності: бачити людину за словами"»;
- Лист МОН України від 17.09.2019 № 1/9-581 «Про застосування державної мови в освітньому процесі»
- Лист ІМЗО від 04.04.2022 № 22.1/10-434 «Кращі практики психолого-педагогічного супроводу та підтримки учасників освітнього процесу в умовах воєнних дій і збройних конфліктів»
- Наказ Департаменту освіти і науки Донецької обласної державної адміністрації від 25.08.2026 № 88/163-26-ОД «Про організацію освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст, що перебувають в управлінні Донецької обласної ради, у 2026/2027 навчальному році в умовах воєнного стану».

2.8. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу:

- Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів початкових класів з порушеннями інтелектуального розвитку: навчально-методичний посібник / авт.: О. В. Чеботарьова, Г. О. Блеч, С. В. Трикоз та ін. – К., ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2020. – 88 с.
- Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів 5-10 класів з порушеннями інтелектуального розвитку: навчально-методичний посібник / авт.: О. В. Чеботарьова, Г. О. Блеч, С. В. Трикоз, І. В. Гладченко та ін. Рекомендовано вченою радою Інституту спеціальної педагогіки НАПН України (протокол № 4 від 09.10.2019 р.).

ІІІ. СТРУКТУРА ТА РЕЖИМ РОБОТИ ЗАКЛАДУ НА 2026/2027 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

3.1. Структура навчального року

3.1.1. Навчальні заняття організовуються за семестровою системою:

ПЕРІОДИ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ	ПОЧАТОК	КІНЕЦЬ
<i>НАВЧАЛЬНИЙ РІК</i>	01.09.2026 р.	28.05.2027р.
<i>I СЕМЕСТР</i>	01.09.2026 р.	25.12.2026 р.
<i>II СЕМЕСТР</i>	11.01.2027 р.	28.05.2027 р.

3.1.2. Канікулярні періоди 2026/2027 навчального року:

ПЕРІОД	ПОЧАТОК	КІНЕЦЬ	КІЛЬКІСТЬ ДНІВ
<i>ОСІННІ КАНІКУЛИ</i>	26.10.2026 р.	01.11.2026 р.	7
<i>ЗИМОВІ КАНІКУЛИ</i>	25.12.2026 р.	10.01.2027 р.	17
<i>ВЕСНЯНІ КАНІКУЛИ</i>	22.03.2027 р.	28.03.2027 р.	7

Всього - 174 навчальних днів: I семестр – 78, II семестр -95. Розрахунок робочих днів та тривалості семестрів здійснено відповідно до Закону України № 2136-IX, згідно з яким у період воєнного стану святкові дні є робочими, а їх перенесення не здійснюється.

3.2. Режим роботи закладу під час воєнного стану в Україні

Освітній процес у Парасковіївській спеціальній школі № 40 Донецької обласної ради в 2026/2027 навчальному році організовано у дистанційному форматі.

У навчальному закладі визначений п'ятиденний робочий тиждень. Педагоги працюють дистанційно за місцем тимчасового перебування. Адміністрація, бухгалтерія працюють щодня дистанційно відповідно графіка роботи.

Корекційно-розвитковий процес, психолого-педагогічний супровід (індивідуальні консультації для учнів та їх батьків), психолого-педагогічний консилиум закладу працюють дистанційно.

Виховний процес, ведення документації здійснюють вчителі та вихователі під керівництвом заступників директора з навчально-виховної роботи та виховної роботи.

Під час роботи у дистанційному режимі навчальні заняття можуть проводитися:

- у синхронному режимі (всі учасники освітнього процесу одночасно перебувають у веб-середовищі);
- в асинхронному режимі (освітній процес здійснюється за зручним для вчителів та учнів графіком).

В умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації іншого характеру *безперервна тривалість початкових занять* при організації дистанційного навчання у синхронному режимі не перевищує:

3-4 класи - 2 навчальних заняття по 45 хвилин або 3 по 30 хвилин, або 4 по 20 хвилин;

7-9 класи - 2 навчальних заняття по 45 хвилин або 3 по 40 хвилин, або 4 по 30 хвилин, або 5 по 25 хвилин;

10 класи - 2 навчальних заняття по 45 хвилин або 3 по 40 хвилин, або 4 по 35 хвилин, або 5 по 30 хвилин, або 6 по 25 хвилин.

Після кожного заняття із застосуванням **технічних засобів навчання** обов'язково проводяться вправи з рухової активності (фізкультхвилинки) та гімнастика для очей.

Для організації освітнього процесу використовуються технології дистанційного навчання за допомогою технічних засобів комунікації, доступних для всіх учасників освітнього процесу.

Засоби комунікації:

- вебсервіс для організації дистанційного навчання Google Classroom та платформа для проведення онлайн-зустрічей Google Meet (основні інструменти синхронної та асинхронної взаємодії);

- розміщення завдань, розкладу та рекомендацій на офіційному сайті закладу освіти;

- використання месенджерів та соціальних мереж (Viber, Telegram, WhatsApp тощо) для створення закритих груп (чатів) з учнями та батьками з метою асинхронного опрацювання навчального матеріалу, швидкого обміну інформацією, оперативного оповіщення та координації, організації зворотного зв'язку;

- спілкування в телефонному режимі;

- листування через електронну пошту тощо.

Контроль за відвідуванням учнями занять здійснюють класні керівники та вихователі щоденно.

3.3. Мережа класів та контингент. Інформаційна довідка

Ліцензований обсяг: 170 здобувачів освіти. У 2026-2027 навчальному році функціонуватиме 13 класів, фактична кількість учнів станом на 01.09.2026 р.- 112.

1-4 класи - 1 клас-комплект (3кл.+4кл.), 8 учнів;

7-10 класи - 12 класів, 104 учні.

Рік навчання	Клас	Кількість учнів	З них		Контингент учнів	Мова навчання
			Дівчат	Хлопців		
3	Клас-комплект (3кл.+4кл.)	1	-	1	Інтелектуальні порушення легкого ступеня	українська
4		7	6	1	Інтелектуальні порушення легкого ступеня	українська
7	7-А	7	4	3	Інтелектуальні порушення легкого ступеня	українська
	7-Б	6	2	4	Інтелектуальні порушення легкого ступеня	українська
8	8-А	6	3	3	Інтелектуальні порушення легкого ступеня	українська
	8-Б	7	1	6	Інтелектуальні порушення легкого ступеня	українська
9	9-А	10	3	7	Інтелектуальні порушення легкого ступеня	українська
	9-Б	9	3	6	Інтелектуальні порушення легкого ступеня	українська
10	10 -А	12	4	8	Інтелектуальні порушення легкого ступеня	українська
	10-Б	12	5	7	Інтелектуальні порушення легкого ступеня	українська
	10-В	11	3	8	Інтелектуальні порушення легкого ступеня	українська
	10-Г	6	2	4	Інтелектуальні порушення помірного ступеня	українська
	10-Д	8	-	8	Інтелектуальні порушення легкого ступеня	українська

	10-Е	10	3	7	Інтелектуальні порушення легкого ступеня	українська
	Всього	112	39	73		

Мережа класів та їх гранична наповнюваність установлюється відповідно до Положення про спеціальну школу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 року № 22193і змінами).

IV. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

4.1. Організація освітнього процесу в закладі

Освітній процес у Закладі здійснюється з урахуванням особливостей психофізичного розвитку, освітніх потреб здобувачів освіти. Освітня діяльність базується на засадах гуманізму, демократизму та безбар'єрності, враховує особливості психофізичного розвитку та освітні потреби здобувачів освіти і має виражену корекційно-розвиткову спрямованість. На основі індивідуального та диференційованого підходів освітній процес забезпечує корекцію порушень розвитку, засвоєння освітньої програми, формування життєво важливих компетентностей, розвиток творчих здібностей та подальшу соціалізацію учнів.

Системність поєднання навчальної, корекційної та реабілітаційної роботи забезпечується через науково обґрунтований режим дня та графік освітнього процесу, які відповідають Державним санітарним нормам та правилам «Гігієнічні вимоги до улаштування, утримання і режиму спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, та навчально-реабілітаційних центрів», затвердженим [наказом Міністерства охорони здоров'я України від 20.02.2013 р. № 144](#).

4.2. Особливості організації освітнього процесу в класах зі змішаним складом учнів

З метою забезпечення освітніх прав учнів та оптимізації освітнього середовища, у спеціальних класах закладу може здійснюватися спільне навчання учнів з порушеннями інтелектуального розвитку легкого ступеня та учнів з ПІР помірного ступеня.

Педагогічна діяльність у таких класах ґрунтується на **диференційованому підході** до планування уроку. Вчитель адаптує навчальні завдання, враховуючи індивідуальні можливості кожної дитини.

Навчання базується на індивідуальних програмах розвитку (ІПР). Один навчальний матеріал уроку опрацьовується обома категоріями учнів через завдання різного рівня складності, що забезпечує одночасну активність та педагогічний супровід кожного учня відповідно до його психофізіологічних особливостей і освітніх потреб.

Корекційна робота проводиться відповідно до індивідуальних потреб, визначених висновками ІРЦ і спрямована на розвиток когнітивних, мовленнєвих та психомоторних функцій учнів.

Оцінювання здійснюється за критеріями, відповідними до обраної навчальної програми: для учнів з порушеннями інтелектуального розвитку легкого ступеня — за встановленою системою оцінювання навчальних досягнень; для учнів з порушеннями інтелектуального розвитку помірного ступеня — на основі аналізу динаміки засвоєння навичок, визначених ІПР, із застосуванням вербальних форм заохочення та описового оцінювання.

Для забезпечення ефективності навчання в цих класах, педагогічний колектив застосовує наступні спеціальні методики:

- *Візуалізація та структурованість середовища*: Використання візуальних розкладів, таблиць-підказок та маркованих зон у класі для полегшення сприйняття інформації та зменшення тривожності в учнів із помірними порушеннями.
- *Альтернативна та додаткова комунікація (АДК)*: Впровадження систем графічних символів (наприклад, PECS) для учнів, які мають виражені мовленнєві порушення, з метою забезпечення їхнього права на висловлення власних потреб та думок.
- *Модульне планування уроків*: Матеріал уроку поділяється на змістові модулі, де вчитель пропонує завдання різного рівня складності (адаптовані та модифіковані) в межах однієї теми.
- *Використання мультисенсорних підходів*: Одночасне задіяння декількох аналізаторів (зорового, слухового, тактильного) під час вивчення нового матеріалу для кращого утримання уваги учнів обох категорій.

4.3. Розробка та затвердження Освітньої програми

Освітній процес регламентується власною **Освітньою програмою закладу**. Освітня програма закладу є наскрізною і охоплює освіту:

I рівень повної загальної середньої освіти – початкова освіта, тривалістю чотири роки. В програмі визначено

- *другий цикл початкової освіти* – основний (3-4 роки навчання, згідно мережі класів);

II рівень повної загальної середньої освіти – базова середня освіта, тривалістю шість років і має

- *другий цикл базової середньої освіти* – базове предметне навчання (7-10 роки навчання, згідно мережі класів).

Освітня програма розроблена на основі Типових освітніх програм для спеціальних закладів загальної середньої освіти МОН України:

• **для початкової освіти (3-4 рік навчання)** відповідно до Типових освітніх програм для 1–2 та 3–4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для осіб із порушеннями інтелектуального розвитку (розроблених під керівництвом Чеботарьової О. В.), затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 19.09.2022 р. № 836;

• **для базової середньої освіти (7-9 роки навчання)** — відповідно до Типової освітньої програми для 5–10 (11) класів спеціальних закладів середньої освіти для

осіб з особливими освітніми потребами, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 07.12.2021 р. № 1317;

- **для базової середньої освіти (10 рік навчання)** — відповідно до Типової освітньої програми спеціальних закладів загальної середньої освіти II ступеня для дітей з особливими освітніми потребами, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.06.2018 р. № 627.

Освітню програму закладу побудовано з урахуванням таких принципів:

- дитиноцентризму і природовідповідності;
- корекційно-розвиткової спрямованості навчання;
- узгодження цілей, змісту й очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту освіти;
- наступності і перспективності навчання між циклами та рівнями навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через навчальні предмети або інтегровані курси;
- гнучкості та творчого використання вчителем програми залежно від умов і форм навчання;
- адаптації та модифікації освітнього середовища та навчальних програм до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Освітня програма закладу окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення здобувачами освіти обов'язкових результатів навчання, визначених:

- Державним стандартом початкової освіти,
- Державним стандартом базової середньої освіти,
- Державним стандартом базової і повної загальної середньої освіти та типовими освітніми програмами;
- відповідними Типовими освітніми програмами для спеціальних закладів загальної середньої освіти (для осіб із порушеннями інтелектуального розвитку).

Освітня програма закладу визначає:

- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за програмою відповідного рівня загальної середньої освіти;
- загальний обсяг навчального навантаження на кожному циклі: адаптаційно-ігровому, основному, адаптаційному циклах та циклі базового предметного навчання (в годинах), його розподіл між освітніми галузями за роками навчання, який поданий у рамках типових навчальних планів;
- форми організації освітнього процесу;
- інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

Освітня програма закладу включає:

- додатки річних навчальних планів (відповідно циклів навчання);
- перелік навчальних та модельних програм з інваріантної складової;
- перелік програм з корекційно-розвиткової роботи.

- перелік програм для курсів за вибором варіативної складової навчального плану.

Освітня програма схвалюється педагогічною радою та затверджується керівником закладу.

4.4. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за програмою відповідного рівня повної загальної середньої освіти

Зарахування учнів до закладу, переведення до іншого закладу освіти та відрахування здійснюються у порядку, встановленому Міністерством освіти і науки України від 16.08.2018р. № 831 «Про затвердження Порядку зарахування осіб з особливими освітніми потребами до спеціальних закладів освіти, їх відрахування, переведення до іншого закладу освіти» (далі – Порядок).

До закладу зараховуються особи, які мають:

- легке порушення інтелектуального розвитку;
- помірне порушення інтелектуального розвитку;
- інтелектуальні порушення у поєднанні з тяжкими порушеннями мовлення;
- синдром Дауна тощо.

Зарахування до закладу здійснюється відповідно до наказу директора, що видається на підставі заяви про зарахування одного з батьків (інших законних представників) дитини або заяви повнолітньої особи, поданої особисто, та за умови наявності повного пакета документів відповідно до Порядку.

Під час зарахування не допускається дискримінація за будь-якою ознакою, у тому числі за місцем проживання.

У разі необхідності учні можуть зараховуватися або переводитися до іншого класу протягом навчального року на підставі: висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини (ІРЦ); заяви одного з батьків; рішення педагогічної ради.

При зарахуванні дітей до закладу допускається перевищення віку дітей, встановленого для загальноосвітніх навчальних закладів. Для зарахування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, окрім зазначених, подаються документи, визначені чинним законодавством України. Діти із порушеннями інтелектуального розвитку помірного ступеня можуть навчатися в окремих класах закладу.

Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання на рівні початкової освіти (1-2, 3-4-ті класи).

Початкова освіта – це перший рівень повної загальної середньої освіти.

Метою початкової освіти дітей з порушеннями інтелектуального розвитку є особистісне становлення учнів, розвиток їхніх пізнавальних здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, пізнавальної активності, що забезпечують їхню готовність до життя в суспільстві, продовження навчання в основній ланці школи.

Вимоги до дітей з інтелектуальними порушеннями, які розпочинають навчання у початковій школі, враховують досягнення попереднього етапу їхнього розвитку. Для дітей з інтелектуальними порушеннями предметні компетентності мають диференційований характер та розробляються з урахуванням ступеня

порушень,(зокрема для дітей з легким та помірним ступенем). Такий підхід дозволяє максимально врахувати здатність до навчання кожної дитини, забезпечуючи індивідуалізований освітній процес. Типова освітня програма для 1-2 класів зберігає наступність із дошкільним періодом дитинства, забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, розвитку пізнавальної діяльності, виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я. Типова освітня програма для 3-4 класів, є логічним продовженням Типової освітньої програми для 1-2 класів та окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом початкової освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями доступних результатів навчання. Упродовж навчання в початковій школі учні навчаються способам самоконтролю, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання на рівні базової середньої освіти (5-6, 7-10-ті класи).

Базова середня освіта це другий рівень повної загальної середньої освіти.

Метою базової загальної середньої освіти є всебічний розвиток, виховання та соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві, цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадської активності. Досягнення цієї мети забезпечується через формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності. Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до закладу досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, Типовій освітній програмі початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для учнів з порушеннями інтелектуального розвитку, що підтверджено відповідним документом (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти, табелем навчальних досягнень учня/учениці). У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання впродовж першого семестру навчального року. Для проведення оцінювання наказом керівника закладу освіти створюється комісія, затверджується її склад (голова та члени комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів.

4.5. Забезпечення безперервності здобуття освіти дітьми в умовах воєнного стану

В умовах воєнного стану Заклад вживає всіх необхідних заходів для забезпечення права на безперервне здобуття освіти дітьми з особливими освітніми потребами, які внаслідок повномасштабного вторгнення російської федерації вимушено опинилися за межами України, на тимчасово окупованих територіях або у зоні активних бойових дій. Під час організації навчання дітей, які виїхали з України внаслідок повномасштабного вторгнення російської федерації і здобувають освіту одночасно в закладах освіти країни перебування і України, враховувати те, що вони опановують дві освітні програми одночасно, що може призвести до збільшення навчального навантаження на дітей та, як наслідок, погіршення їхнього стану

здоров'я. Для запобігання перевантаження, враховуючи подвійне освітнє навантаження на дітей, використовується:

- синхронний/асинхронний онлайн-формат навчання для українознавчих дисциплін (українська мова, література, історія України);
- використання асинхронного формату, онлайн-консультацій, відеоматеріалів, інтерактивних презентацій для вивчення інших навчальних предметів;
- перезарахування результатів навчання з предметів загальноосвітнього циклу, які учні опановують у школах країн перебування, відповідно до чинних рекомендацій МОН України.

4.6. Навчальний план Парасковіївської спеціальної школи №40 Донецької обласної ради.

Загальна спрямованість освітнього процесу в школі ґрунтується на засадах особистісно орієнтованого і компетентнісного підходів, що окреслює коло знань та види діяльності, які повинні робити внесок у формування ключових компетентностей здобувачів освіти.

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження здобувачів освіти, передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через навчальні предмети. У навчальних планах окреслено розподіл навчального навантаження на тиждень.

Загальна кількість годин навчального плану:

3+4 клас – 33 години на тиждень (1155 год./навч. рік)

7-А,Б класи – 76 годин на тиждень (25200 год./навч. рік);

8-А,Б клас – 78 годин на тиждень (2730 год./навч. рік);

9-А,Б класи – 78 годин на тиждень (2730 год./навч.рік);

10-А, Б, В, Г,Д, Е класи – 222 години на тиждень (7770 год./навч. рік);

Структура навчального плану включає в себе інваріантну та варіативну складові.

Інваріантна складова навчального плану формується на державному рівні і є обов'язковою для всіх спеціальних закладів загальної середньої освіти, у яких навчаються діти з особливими освітніми потребами незалежно від їх підпорядкування, видів і форм власності. Вона передбачає реалізацію освітніх галузей навчального плану через навчальні предмети і корекційно–розвиткові заняття, що зумовлено особливістю організації освітнього процесу з учнями, які мають порушення інтелектуального розвитку.

Розподіл предметів/інтегрованих курсів інваріантної складової навчального плану.

В навчальному плані зазначений перелік навчальних предметів та/або інтегрованих курсів інваріантної складової для реалізації кожної освітньої галузі:

Для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку легкого ступеня:

Освітня галузь	Предмети для реалізації кожної освітньої галузі	Класи, де навчаються діти з порушеннями інтелектуального розвитку легкого ступня
Мовно-літературна	Українська мова	3-4 (клас-комплект)
	Літературне читання	
Математична	Математика	
Природнича Соціальна і здоров'язбережувальна Громадянська та історична	Я досліджую світ	
Технологічна Інформатична	Трудове навчання	
Мистецька	Образотворче мистецтво Музичне мистецтво	
Фізкультурна	Фізична культура	
Мовно- літературна	Українська мова	7А,7Б, 8А,8Б, 9А,9Б
	Українська література	
Математична	Математика	
Природнича	Географія Фізика і хімія у побуті	
Громадянська та історична	Історія України	
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	9А,9Б
	Підприємництво і фінансова грамотність	
Інформатична	Інформатика	7А,7Б, 8А,8Б, 9А,9Б
Технологічна	Технології	
Мистецька	Музичне мистецтво Образотворче мистецтво	7А,7Б, 8А,8Б, 9А,9Б
	Інтегрований курс «Мистецтво»	
Фізична культура	Фізична культура	7А,7Б, 8А, 8Б, 9А,9Б
Мови і літератури	Українська мова Українська література	10А,10Б,10В,10Д, 10Е
Суспільствознавство	Основи правознавства	
Математика	Математика	
Природознавство	Фізика і хімія у побуті	
Технології	Трудове навчання Інформатика	
Здоров'я і фізична культура	Фізична культура	

Для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку помірного ступеня інваріантна складова навчального плану реалізується за освітніми галузями:

Освітні галузі	Предмети для реалізації кожної освітньої галузі	Класи, де навчаються діти з порушеннями інтелектуального розвитку помірного ступеня
Мови і літератури	Читання та письмо	10-Г
Суспільствознавство	Я у Світі	
	Соціально-побутове орієнтування	
Математика	Елементарні математичні уявлення	
Природознавство	Природознавство	
Мистецтво	Мистецтво	
Технології	Предметно-практичне навчання	
	Основи інформатики	
Здоров'я і фізична культура	Адаптивна фізична культура	

Для занять з технології (трудового навчання) у 7-10 класах з наповненістю більше 7 осіб учні класу діляться на дві групи (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002р. № 128 (зі змінами).

Корекційно-розвиткові заняття

Інваріантна складова навчального плану закладу освіти передбачає проведення корекційно-розвиткових занять з урахуванням особливостей психофізичного розвитку учнів та їхніх індивідуальних освітніх потреб.

До корекційно-розвиткової складової належать заняття із соціально-побутового орієнтування, ритміки, лікувальної фізкультури та розвитку мовлення, які організовуються для учнів 3–4 класів та учнів 7–10-х класів відповідно до навчального плану закладу.

Основними завданнями корекційно-розвиткової роботи є:

- формування та розвиток особистісних якостей учнів, необхідних для їхньої максимальної самостійності, соціалізації та адаптації;
- корекція і розвиток пізнавальних процесів, емоційно-вольової сфери, комунікативних умінь та навичок соціальної взаємодії;
- розвиток і корекція усного та писемного мовлення, збагачення словникового запасу, удосконалення розуміння мовлення та формування навичок комунікації;
- корекція та розвиток загальної і дрібної моторики, координації рухів, просторового орієнтування;
- розвиток рухових можливостей учнів, формування навичок виконання рухів відповідно до їхніх фізичних можливостей;
- формування навичок самообслуговування, безпечної поведінки та соціально-побутової компетентності;

- розвиток здатності діяти відповідно до інструкції, планувати власну діяльність та застосовувати набуті навички у повсякденному житті.

Корекційно-розвиткові заняття організовуються з урахуванням індивідуальних особливостей учнів, характеру та ступеня їхніх освітніх труднощів, рекомендацій психолого-педагогічного консилиуму та визначених в індивідуальній програмі розвитку цілей.

Розвиток мовлення

Головна мета занять з розвитку мовлення — подолання або послаблення системного недорозвитку мовлення, формування комунікативної компетентності та практичних навичок мовленнєвої взаємодії для успішної соціалізації.

Основні завдання:

- *Формування та корекція усної мови:*
збагачення, уточнення та активізація словникового запасу (абстрактними, узагальнювальними та побутовими поняттями);
формування та розвиток граматичного ладу мовлення (упорядкування слів у реченні, узгодження за родами, числами, відмінками);
корекція звуковимови, розвиток фонематичного слуху, сприйняття та аналізу;
розвиток артикуляційної моторики та виразності мовлення (інтонація, темп, тембр, ритм).
- *Розвиток комунікативних навичок та зв'язного мовлення:*
формування вміння вступати в діалог, підтримувати його, ставити запитання та відповідати на них відповідно до ситуації.
навчання побудові зв'язних монологічних висловлювань (переказ, опис предмета чи події, складання розповіді за малюнком чи серією малюнків).
опанування вербальних і невербальних засобів спілкування (міміка, жести, естетика мовленнєвого етикету).
- *Корекція пізнавальних процесів через мовлення:*
розвиток словесно-логічного мислення, пам'яті, уваги та уяви;
формування навичок мовленнєвого самоконтролю (вміння помічати та виправляти власні помилки);
поповнення знань про навколишній світ засобами мовленнєвого матеріалу.

Лікувальна фізкультура

Заняття з лікувальної фізкультури проводяться з учнями 3–4 та 7–10-х класів відповідно до рекомендацій медичних фахівців, з урахуванням стану здоров'я, фізичних можливостей, характеру та ступеня рухових порушень учнів.

Заняття можуть проводитися в індивідуальній та груповій формах за спеціально розробленими комплексами фізичних вправ з урахуванням індивідуальних можливостей та потреб кожного учня.

Основними завданнями занять з лікувальної фізкультури є корекція та розвиток рухових функцій, координації рухів, загальної і дрібної моторики, формування правильної постави, розвиток фізичної витривалості та профілактика вторинних порушень.

Заняття з лікувальної фізкультури та розвитку мовлення проводяться у другій половині дня після завершення основних навчальних занять та регламентуються окремим розкладом.

Соціально-побутове орієнтування» (СПО)

Заняття з СПО спрямовані на практичну підготовку дітей до самостійного життя, формування побутових навичок та соціальної адаптації. Вони спрямовані на формування:

- практичних побутових навичок;
- соціальної комунікації та орієнтування в соціумі;
- правової та економічної грамотності;
- корекції пізнавальної та емоційно-вольової сфери.

Ритміка

Головна мета занять з ритміки — корекція порушень психомоторного розвитку дітей засобами музично-ритмічної та рухової діяльності. На заняттях робота спрямована на:

–**корекцію та розвиток моторної сфери** (нормалізація м'язового тону, розвиток координованості, плавності та виразності рухів; поліпшення загальної та дрібної моторики, орієнтування у просторі; корекція постави та подолання моторної скутості).

–**розвиток слухового сприйняття та ритму:** (формування відчуття темпу, ритму, динаміки та характеру музичного твору; вміння узгоджувати власні рухи з початком, зміною та закінченням музичного супроводу; розвиток музичного слуху та пам'яті через виконання музично-ритмічних вправ).

–**збагачення емоційно-вольової та комунікативної сфери** (зняття психоемоційного та м'язового напруження за допомогою танцювальних та ігрових елементів; розвиток вміння виражати емоції, почуття та образи через міміку, пантоміму та пластику рухів: формування навичок колективної взаємодії, узгодження своїх дій із діями інших дітей під час групових ігор та танців).

Заняття з соціально-побутового орієнтування та ритміки, передбачені навчальним планом, включаються до основного розкладу навчальних занять. Заняття з розвитку мовлення та лікувальної фізкультури проводяться у другій половині дня після завершення основних навчальних занять за окремим розкладом. Такий порядок організації занять забезпечує раціональне навчальне навантаження учнів, можливість проведення індивідуальної та групової корекційної роботи, а також урахування індивідуальних освітніх і фізичних потреб учнів.

Корекційно-розвиткова складова для учнів з інтелектуальними порушеннями помірного ступеню реалізується через заняття психомоторного та сенсорного розвитку, альтернативної комунікації, ритміки та логопедичні заняття.

Основні завдання цих занять:

Корекційно-розвиткові заняття	Основні завдання
Психомоторний та сенсорний розвиток	• Розвиток загальної та дрібної моторики; • формування координації рухів, рівноваги, просторової орієнтації; • розвиток зорового, слухового, тактильного та кінестетичного сприймання; • формування вміння розрізняти й співвідносити форму, величину, колір, звук, фактуру; • розвиток сенсомоторної координації;

	• формування навичок виконання рухів за показом, словесною та візуальною інструкцією
Альтернативна комунікація	• Формування потреби та мотивації до спілкування; • розвиток умінь повідомляти про потреби, бажання, емоції та вибір доступним способом; • формування розуміння зверненого мовлення; • використання жестів, предметів, фотографій, піктограм, символів, комунікативних карток/таблиць або технічних засобів; • навчання ініціювати та підтримувати просту комунікативну взаємодію; • розширення функціонального словника засобів альтернативної комунікації.
Ритміка	• Розвиток відчуття ритму та темпу; • формування координації рухів відповідно до музики; • розвиток слухової уваги та музичного сприймання; • навчання виконувати прості рухи за показом і словесною інструкцією; • формування вміння починати, припиняти та змінювати рух відповідно до музичного сигналу; • розвиток емоційної виразності, наслідування та взаємодії під час спільних ритмічних вправ.
Логопедичні заняття	• Розвиток розуміння зверненого мовлення; • стимулювання та розвиток активного мовлення або доступних засобів мовленнєвої комунікації; • формування правильної звуковимови (за можливості); • розвиток фонематичного сприймання; • збагачення й активізація словника; • формування простих граматичних конструкцій; • розвиток зв'язного мовлення на доступному рівні; • розвиток артикуляційної, дихальної та дрібної моторики; • подолання порушень темпу, ритму та плавності мовлення.

Варіативна складова навчального плану школи створена на засадах компетентнісного підходу щодо формування змісту та організації освітнього процесу:

• Для класу-комплекту (Зкл.+4 кл.) - **курс «Азбука творчості»** (Програма з корекційно-розвиткової роботи «Азбука творчості» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (автори: Чеботарьова О.В., канд. пед. наук, завідувач відділу освіти дітей з порушеннями інтелектуального розвитку Інституту спеціальної педагогіки НАПН України Брусенська І. М., вчитель-методист, вчитель трудового навчання СНВК «Мрія» м. Києва., 2018р.). «Азбука творчості» – корекційно-розвивальна програма, спрямована насамперед на розвиток пізнавального, психоемоційного та особистісного розвитку дітей з інтелектуальними порушеннями за допомогою художньої творчості.

- **курс «Сходинок до інформатики»:** інтегрований курс з розвитку алгоритмічного, логічного та критичного мислення молодших школярів». (Схвалено комісією з педагогіки та методики початкового навчання Науково-методичної ради з

питань освіти Міністерства освіти і науки України (лист ІМЗО від 02.07.2019р. № 22.1/12-Г-528). Курс введений з метою формування в учнів початкових класів навичок роботи з комп'ютерним обладнанням, використання інформаційно-комунікативних технологій, які необхідні для роботи у дистанційному форматі.

- **курс «Наша слава Україна»** для учнів 1-4 класів загальної середньої освіти. (Варіативна складова Типових навчальних планів для початкової школи . Укладач: Хмель О.С.; 2022р.). Основною метою програми є формування соціальної та життєвої компетентностей молодших школярів на основі знань про Україну; ознайомлення з цінностями та надбаннями українського народу; вивчення особливостей української культури, природного довкілля, націє- та державотворення, української ментальності; формування духовно багатой особистості з цілісним уявленням про світ, глибокими патріотичними почуттями та розвинутою національною самосвідомістю майбутнього громадянина України.

• **Для 7-9 класів – курс «Українознавство»** (5–11 класи: навчальна програма з курсу за вибором «Українознавство» для закладів загальної середньої освіти України /авт.- укл.: А. Ціпко, Т. Бойко, С. Бойко, О. Газізова. Київ, 2020р.), програму якого рекомендовано Міністерством освіти і науки України (лист МОН України від 10.08.2020р. № 1/11-5310). Метою курсу є надати учневі/учениці комплексу знань про Україну, українців, українську культуру як окремий світ із власним життєтворчим потенціалом, що розгортається у спільнотному та державотворчому досвіді, яким показано приклади української історичної єдності. Через збагачення знаннями, отриманими з цього курсу, молодому поколінню буде надано міцне психологічне підґрунтя та сталі культурні орієнтири для творення власного майбуття – себе як гідної людини, поважного громадянина, досвідченого фахівця в перспективі розвитку держави.

Також в **7-9 класах** визначені додаткові години (0,5 год.) на вивчення **інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут»**.

Для **9 класів** визначені додаткові години (0,5 год.) на вивчення курсу **«Підприємництво і фінансова грамотність»**

• **Для 10 класів – курс «Підприємництво і фінансова грамотність»** (Модельна навчальна програма «Підприємництво і фінансова грамотність» для 9-10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку /авт.- укл.: Біневич І.В., Тороп К.С.), програму якого рекомендовано Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 13.06.2023р. № 724). Метою курсу є вироблення практичних навичок економічної, зокрема фінансової поведінки учнів. Зміст курсу сприяє соціально-комунікативному, пізнавальному та моральному розвитку здобувачів освіти. Початковим ступенем економічного мислення є фінансова грамотність – система знань і навичок, необхідних для ухвалення раціональних і ефективних фінансових рішень з метою досягнення особистого фінансового благополуччя.

• **Для дітей з інтелектуальними порушеннями помірного ступеня** години варіативної складової розподілені на додаткові години з предметів

- читання і письмо (2 години)
- елементарні математичні уявлення (1 година);
- природознавство (1 година);
- логопедичні заняття (1 година).

Курси варіативної складової сприяють створенню оптимальних умов для виконання вимог Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти

України (затвердженої наказом МОН України від 06.06.2022 № 527) та Постанови президії Національної академії педагогічних наук України «Про Концепцію громадянського виховання дітей і молоді».

На основі навчального плану складені річні навчальні плани, які є додатками до освітньої програми, погоджені педагогічною радою та затверджені наказом директора:

- річний навчальний план Парасковіївської спеціальної загальноосвітньої школи № 40 Донецької обласної ради на 2026/2027 навчальний рік для 3,4 класу-комплекту з навчанням українською мовою (діти з порушеннями інтелектуального розвитку легкого ступеню) (3,4 кл.- другий цикл початкової освіти – основний) (*додаток 1*);
- річний навчальний план Парасковіївської спеціальної загальноосвітньої школи № 40 Донецької обласної ради на 2026/2027 навчальний рік для 7 класів з навчанням українською мовою (діти з порушеннями інтелектуального розвитку легкого ступеню) (другий цикл базової середньої освіти - базове предметне навчання за програмами НУШ) (*додаток 2*);
- річний навчальний план Парасковіївської спеціальної загальноосвітньої школи № 40 Донецької обласної ради на 2026/2027 навчальний рік для 8 класів з навчанням українською мовою (діти з порушеннями інтелектуального розвитку легкого ступеню) (другий цикл базової середньої освіти - базове предметне навчання за програмами НУШ) (*додаток 3*);
- річний навчальний план Парасковіївської спеціальної загальноосвітньої школи № 40 Донецької обласної ради на 2026/2027 навчальний рік для 9 класів з навчанням українською мовою (діти з порушеннями інтелектуального розвитку легкого ступеню) (другий цикл базової середньої освіти - базове предметне навчання за програмами НУШ) (*додаток 4*);
- річний навчальний план Парасковіївської спеціальної загальноосвітньої школи № 40 Донецької обласної ради на 2025/2026 навчальний рік для 10 класів з навчанням українською мовою (діти з порушеннями інтелектуального розвитку легкого ступеню) (другий цикл базової середньої освіти - базове предметне навчання) (*додаток 5*);
- річний навчальний план Парасковіївської спеціальної загальноосвітньої школи № 40 Донецької обласної ради на 2026/2027 навчальний рік для 10 класу з навчанням українською мовою (діти з порушеннями інтелектуального розвитку помірного ступеню) (другий цикл базової середньої освіти - базове предметне навчання), (*додаток 6*).

4.7. Виховний складник Освітньої програми

Виховний складник Освітньої програми реалізується під час урочної, позаурочної та виховної роботи відповідно до визначених закладом пріоритетних напрямів виховання. Виховна робота спрямована на формування життєвих компетентностей учнів, української національної та громадянської ідентичності, соціальних навичок, культури безпечної поведінки, емоційної стійкості, самостійності та підготовку до успішної соціалізації. Зміст і форми виховної роботи адаптуються до особливих освітніх потреб та індивідуальних можливостей учнів.

V. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМИ ГАЛУЗЯМИ

В типових освітніх програмах визначено основні ключові компетентності здобувачів освіти:

- 3,4-х класів (Типова освітня програма початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для учнів 1-4 класів з порушеннями інтелектуального розвитку, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 19.09.2022р. № 836);

- 7-9-х класів (Типова освітня програма спеціальних закладів загальної середньої освіти II ступенів для дітей з особливими освітніми потребами, затверджена наказом МОН від 07.12.2021р. № 1317);

- 10-х класів (Типова освітня програма спеціальних закладів загальної середньої освіти II ступенів для дітей з особливими освітніми потребами, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 12.06.2018р. № 627);

5.1. Ключові компетентності учнів 1-4 класів НУШ

- *володіння державною мовою*, що передбачає елементарні уміння та навички (в межах мовленнєвих можливостей) усно і письмово висловлювати свої думки, усвідомлення ролі мови для спілкування та культурного самовираження;

- *можливість спілкуватися рідною мовою* (в межах пізнавальних можливостей), що передбачає використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади;

- *математична компетентність*, що передбачає застосування (в межах пізнавальних можливостей) математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

- *компетентності у галузі природничих наук*, що передбачають формування пізнавального досвіду, прагнення самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

- *соціально-трудової компетентності*, що передбачає формування трудових умінь та навичок, що забезпечують подальшу здатність до успішного опанування основ професійно-трудової діяльності, набуття навичок практичної життєдіяльності;

- *екологічна компетентність*, що передбачає сформованість уявлень щодо екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання та збереження природних ресурсів;

- *інформаційно-комунікаційна компетентність*, що передбачає опанування елементарними основами цифрової грамотності для розвитку і спілкування, можливість безпечного використання інформаційно-комунікаційних засобів у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

- *навчання впродовж життя*, що передбачає опанування життєво необхідними базовими уміннями і навичками, що сприятимуть подальшій соціальній адаптації та інтеграції в суспільство;

- *громадянські та соціальні компетентності*, що передбачає уміння діяти (в межах своїх можливостей) в життєвих ситуаціях, ідентифікувати себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я та здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

- *культурна компетентність*, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості, формування навичок культури поведінки в соціумі;

- *основи фінансової грамотності*, що передбачає формування уявлень про грошові одиниці, необхідні для здійснення та організації побутової життєдіяльності, залучення до сфери соціально-побутової та елементарної економічної діяльності.

Спільними для всіх ключових компетентностей визначені вміння: спілкуватися, взаємодіяти та співпрацювати з дорослим та однолітками, сприймати інструкції та навчальні завдання, керувати емоціями, регулювати власну поведінку.

5.2. Ключові компетентності учнів 7-9 класів НУШ

1) *Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами.* Уміння: (самостійно або за допомогою) ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; поповнювати свій активний та пасивний словниковий запас.

2) *Математична компетентність.* Уміння: (самостійно або за допомогою) оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.

3) *Основні компетентності у природничих науках і технологіях.* Уміння: (самостійно або за допомогою) розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; користуватися технологічними пристроями.

4) *Інформаційно-цифрова компетентність.* Уміння: (самостійно та за допомогою) структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.

5) *Уміння вчитися впродовж життя.* Уміння: (самостійно та за допомогою) визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.

6) *Ініціативність і підприємливість.* Уміння: (самостійно та за допомогою) вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії практичності, ефективності з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.

7) *Соціальна і громадянська компетентності.* Уміння: (самостійно та за допомогою) висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.

8) *Обізнаність і самовираження у сфері культури.* Уміння: (самостійно та за допомогою) висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).

9) *Екологічна грамотність і здорове життя*. Уміння: (самостійно та за допомогою) аналізувати і оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень.

5.3. Ключові компетентності учнів 10 класів

1) *Спілкування державною мовою* (і рідною - у разі відмінності, українською жестовою або за допомогою альтернативних засобів спілкування). Уміння: (самостійно або за допомогою) ставити запитання та розпізнавати проблему; робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати та перетворювати тексти задач письмово, грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень, поповнювати свій активний та пасивний словниковий запас.

Ставлення: розуміння чітких та лаконічних формулювань.

Навчальні ресурси: значення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем.

2) *Математична компетентність*. Уміння: (самостійно або за допомогою) оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати та досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.

Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.

Навчальні ресурси: розв'язання математичних задач, зокрема таких, що моделюють реальні життєві ситуації.

3) *Основні компетентності у природничих науках і технологіях*. Уміння: (самостійно або за допомогою) розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища та процеси; користуватися технологічними пристроями.

Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови наук, техніки та технологій, усвідомлення ролі наукових ідей у сучасних інформаційних технологіях.

Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу.

4) *Інформаційно-цифрова компетентність*. Уміння: (самостійно та за допомогою) структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.

Ставлення: осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язання математичних задач.

Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів.

5) *Уміння вчитися впродовж життя.* Уміння: (самостійно та за допомогою) визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.

Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.

Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії

6) *Ініціативність і підприємливість.* Уміння: (самостійно та за допомогою) вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії практичності, ефективності з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.

Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди - це особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.

Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі).

7) *Соціальна і громадянська компетентності.* Уміння: (самостійно та за допомогою) висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.

Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; повага до прав людини.

Навчальні ресурси: завдання соціального змісту.

8) *Обізнаність і самовираження.* Уміння: (самостійно та за допомогою) висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог (в тому у сфері культури числі за допомогою української жестової мови, альтернативних засобів спілкування), національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування та взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).

Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.

Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва.

9) *Екологічна грамотність і здорове життя.* Уміння: (самостійно та за допомогою) аналізувати та оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні та соціальні наслідки рішень.

Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне, бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.

Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя.

Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації освітніх програм рекомендується використовувати **внутрішньопредметні** та **міжпредметні зв'язки**, які сприяють цілісності результатів освіти та переносу умінь у нові ситуації.

5.4. Наскрізнi змістові лінії

Наскрізнi змістові лінії є соціально значущими надпредметними темами, які допомагають формувати в учнів уявлення про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях. Реалізуються насамперед через: організацію освітнього середовища; навчальні предмети; виховні заходи; екскурсії; позакласну роботу та роботу в гуртках.

Наскрізна лінія	Шляхи реалізації наскрізних ліній в закладі під час уроків
Екологічна безпека й сталий розвиток	Формування соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь. Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формування критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини.
Громадянська відповідальність	Сприяє формуванню відповідального громадянина, що розуміє принципи та механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія засвоюється переважно через колективну діяльність, яка поєднує окремі предмети між собою та розвиває у здобувачів освіти готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок. Вивчення окремого предмета має викликати у здобувачів освіти якомога більше позитивних емоцій, а її зміст - бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, наполегливості та чесності. Приклад вчителя є важливим у формуванні толерантного ставлення один до одного, незалежного від рівня навчальних досягнень та особливостей психофізичного розвитку.
Здоров'я і безпека	Завданням наскрізної лінії є становлення здобувача освіти як свідомого громадянина, здатного вести здоровий спосіб життя та формувати навколо себе безпечне життєве середовище. Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку та охорону здоров'я (завдання пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів транспортних засобів).
Підприємливість і фінансова грамотність	Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння здобувачами освіти практичних аспектів фінансових питань, (здійснення

	заощаджень, інвестування запозичення, страхування кредитування тощо). Реалізується через розв'язування практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.
--	---

VI. ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ

Оцінювання результатів навчання учнів з порушеннями інтелектуального розвитку здійснюється відповідно до Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», наказу МОН України від 04.05.2026 № 722 «Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів» та чинних критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів з порушеннями інтелектуального розвитку.

Оцінювання має **формувальний, індивідуалізований та компетентнісний характер** і спрямоване на визначення динаміки розвитку, навчального поступу, сформованості життєвих і предметних компетентностей учня з урахуванням його індивідуальних можливостей.

6.1. Оцінювання навчальних досягнень учнів 3–4 класів

Оцінювання навчальних досягнень учнів початкових класів з порушеннями інтелектуального розвитку (легкого та помірного ступенів) здійснюється відповідно до Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Наказу МОН України від 04.05.2026 № 722 «Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів» та Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів початкових класів з порушеннями інтелектуального розвитку (Лист ДНУ «ІМЗО» № 22.1/12-Г-623 від 22.07.2020 р.).

Контроль і оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюються на суб'єкт-суб'єктивних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку в процесі навчання. За цих умов контрольно-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів освіти формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача освіти у навчанні, а визначення особистих результатів не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

У 3–4 класах застосовується **формувальне, поточне та підсумкове оцінювання**.

Формувальне оцінювання здійснюється вербально; поточне — вербально; підсумкове — за адаптованою рівневою шкалою:

I рівень — початковий (П);

II рівень — середній (С);

III рівень — достатній (Д).

Підсумкове рівневе оцінювання застосовується з основних навчальних предметів інваріантної складової навчального плану.

З предметів *«Українська мова», «Математика», «Я досліджую світ»* проводяться діагностувальні роботи. Їх кількість і зміст визначає вчитель.

З предметів *мистецької, технологічної та фізкультурної галузей* результати визначаються переважно за результатами практичної діяльності та спостережень.

Корекційно-розвиткові заняття та варіативна складова не підлягають бальному або рівневому оцінюванню; оцінювання здійснюється вербально з урахуванням індивідуальної динаміки учня.

Оцінювання компетентностей здійснюється учителем інтегровано. У Свідоцтві досягнень та класному журналі результати фіксуються **одним загальним вербальним або рівневим судженням** з предмета без виведення окремих бальних показників за складовими.

Факт проведення тематичного оцінювання фіксується в класному журналі на сторінці «Облік навчальних досягнень учнів» без дати словом **«Тема»**.

6.2. Оцінювання навчальних досягнень учнів 7–9 класів

Оцінювання навчальних досягнень учнів 7–9-х класів закладу розроблене відповідно до Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Державного стандарту базової середньої освіти (постанова КМУ від 30.09.2020 р. № 898), Наказу МОН України від 04.05.2026 № 722 «Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів», та здійснюється відповідно до Типової освітньої програми для 5–10 (11) класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для осіб з особливими освітніми потребами, затвердженої наказом МОН України від 07.12.2021 № 1317, та Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів 5–10-х класів з порушеннями інтелектуального розвитку (протокол № 4 комісії із спеціальної педагогіки Науково-методичної ради з питань освіти МОН України від 09.10.2019 року).

У 7-9 класах застосовувати **формувальне, поточне та підсумкове (тематичне, семестрове та річне) оцінювання**.

Оцінювання здійснюється бально з урахуванням ступеня інтелектуальних порушень, індивідуальних можливостей та освітніх потреб учнів.

Для учнів з **порушеннями інтелектуального розвитку легкого ступеня** застосовується **адаптована 9-бальна шкала**:

- 1–3 бали — I (початковий) рівень;
- 4–6 балів — II (середній) рівень;
- 7–9 балів — III (достатній) рівень.

Для учнів з **помірним ступенем інтелектуальних порушень**:

- поточне оцінювання — **вербальне**;
- тематичне, семестрове та річне — **рівневе**: початковий рівень (П), середній (С), достатній (Д).

Оцінювання з мовно-літературної, математичної та інших освітніх галузей здійснюється за результатами навчальної та практичної діяльності, спостережень, діагностувальних робіт та інших способів отримання інформації про результати навчання. Для технологічної, мистецької та фізкультурної галузей переважає оцінювання **практичної діяльності**.

Корекційно-розвиткові заняття та варіативна складова не оцінюються за бальною шкалою; результати фіксуються вербально з визначенням індивідуального поступу.

Поточні, тематичні, семестрові та річні результати фіксуються **одним загальним результатом з навчального предмета**, без обов'язкового виставлення окремих оцінок за групами результатів.

Тематичне оцінювання проводиться за рішенням учителя (на основі узагальнення поточних оцінок або виконання підсумкової роботи). Проведення окремих діагностувальних робіт після кожної теми не є обов'язковим, якщо педагог має достатньо даних для оцінювання поступу учня. Факт проведення фіксується у журналі без дати словом «**Тематична**».

6.3. Оцінювання навчальних досягнень учнів 10 класів

Оцінювання навчальних досягнень учнів 10-х класів розроблене відповідно до Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Наказу МОН України від 04.05.2026 № 722, Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти (постанова КМУ від 23.11.2011 р. № 1392) відповідно до Типової освітньої програми спеціальних закладів загальної середньої освіти II ступенів для дітей з особливими освітніми потребами, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.06.2018р. № 627 та Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів 5–10-х класів з порушеннями інтелектуального розвитку (протокол № 4 від 09.10.2019 р.).

Оцінювання учнів 10 класів має **практично спрямований, професійно орієнтований та соціально-адаптаційний характер** і здійснюється відповідно до чинних критеріїв оцінювання та освітньої програми закладу.

Для учнів з **легким ступенем інтелектуальних порушень** застосовується **адаптована 9-бальна шкала**:

- 1–3 — початковий рівень;
- 4–6 — середній рівень;
- 7–9 — достатній рівень.

Для учнів з **помірним ступенем** поточне оцінювання здійснюється вербально, а тематичне, семестрове та річне — за рівнями **П, С, Д**.

Оцінювання предметів інваріантної складової здійснюється за бальною/рівневою шкалою за результатами поточного та тематичного контролю.

З трудового навчання основою оцінювання є *якість виконання практичних робіт, самостійність, дотримання вимог безпеки, сформованість практичних умінь та здатність застосовувати їх у життєвих ситуаціях*.

Корекційно-розвиткові заняття та варіативна складова **не підлягають бальному оцінюванню**; результати фіксуються вербально.

6.4. Оцінювання та зарахування результатів навчання учнів, які змінювали місце проживання або здобували освіту за кордоном

Для учнів, які навчаються дистанційно, перебувають в іншому регіоні України або одночасно здобувають освіту в закладі освіти країни перебування, оцінювання здійснюється з урахуванням фактично виконаних навчальних завдань та індивідуальних освітніх потреб учня.

У разі навчання за кордоном результати навчання можуть бути **зараховані (перезараховані) на підставі документів закордонного закладу освіти** відповідно до чинного законодавства та рішення педагогічної ради.

За заявою батьків (законних представників) та рішенням педагогічної ради учневі може бути визначено **індивідуальний навчальний план**, у тому числі з акцентом на українознавчий компонент.

Для учнів, які через часову різницю або одночасне навчання не можуть долучатися до синхронних занять, може застосовуватися *асинхронна форма навчання* з використанням матеріалів, розміщених на освітній платформі закладу. Оцінювання здійснюється за результатами виконаних і поданих учнем робіт та інших видів навчальної діяльності.

Таким чином, система оцінювання у закладі спрямована не лише на фіксацію навчального результату, а насамперед на відстеження індивідуального поступу учня, формування життєвих компетентностей, розвиток самостійності та підготовку до максимально можливої соціалізації.

VII. ФОРМИ, МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Освітній процес у спеціальній школі для дітей з інтелектуальними порушеннями у 2026/2027 навчальному році здійснюється у **дистанційній формі**.

Основною формою організації освітнього процесу є **навчальне заняття (урок)**. Залежно від дидактичної мети, змісту навчального матеріалу та особливостей учнів застосовуються різні типи уроків: уроки засвоєння нових знань, формування умінь і навичок, застосування знань і вмінь, узагальнення та систематизації, корекції та контролю навчальних досягнень, комбіновані уроки та інші.

Залежно від змісту освітніх компонентів та особливостей дистанційного навчання застосовуються також:

- індивідуальні та групові заняття;
- корекційно-розвиткові заняття;
- консультації;
- практичні роботи;
- самостійна робота учнів;
- навчальні проєкти;
- віртуальні екскурсії та подорожі;
- віртуальні вистави, спектаклі та інші мистецькі заходи;
- спостереження, дослідження, моделювання та інші види навчальної діяльності.

Екскурсії, віртуальні подорожі, віртуальні вистави, виховні та інші заходи можуть організовуватися в межах навчальних занять або у позаурочний час відповідно до освітньої програми та плану роботи закладу.

Форми організації освітнього процесу можуть розширюватися залежно від змісту окремих освітніх компонентів за умови виконання вимог державних стандартів, відповідних навчальних програм та досягнення визначених очікуваних результатів навчання.

Розподіл навчального матеріалу за темами та розділами, вибір форм, методів і засобів навчання здійснює педагогічний працівник самостійно, враховуючи зміст освітнього компонента, конкретні умови організації освітнього процесу, пізнавальні можливості, індивідуальні особливості та освітні потреби учнів.

Добір форм і методів навчання спрямований на забезпечення досягнень визначених освітньою програмою очікуваних результатів навчання та реалізацію корекційно-розвиткових завдань.

Методи навчання

За характером подання та сприймання навчальної інформації застосовуються:

- **словесні** — пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж, робота з текстом;
- **наочні** — демонстрація, спостереження, використання ілюстрацій, схем, моделей, відео- та цифрових матеріалів;
- **практичні** — вправи, практичні роботи, моделювання, виконання навчально-практичних завдань;
- **інноваційні та цифрові** — інтерактивні вправи, мультимедійні засоби, цифрові освітні ресурси, навчальні ігри та інші сучасні технології навчання.

Залежно від основних дидактичних завдань застосовуються методи:

- формування знань, умінь і навичок;
- закріплення та повторення знань, умінь і навичок;
- застосування набутих знань і вмінь;
- стимулювання пізнавальної та творчої активності;
- перевірки та корекції результатів навчання.

За характером пізнавальної діяльності учнів використовуються:

- пояснювально-ілюстративні (інформаційно-рецептивні);
- репродуктивні;
- метод проблемного викладу;
- частково-пошукові;
- дослідницькі методи.

Вибір методів здійснюється з урахуванням пізнавальних можливостей учнів та необхідності забезпечення доступності, послідовності, систематичності й практичної спрямованості навчання.

Корекційно-розвивальна спрямованість педагогічних технологій

Педагогічні технології, методи та прийоми, що застосовуються в освітньому процесі спеціальної школи, мають **корекційно-розвивальну спрямованість** і передбачають:

- добір оптимального, доступного за обсягом навчального матеріалу;
- максимальну конкретизацію та поетапність засвоєння навчального матеріалу;
- поділ складних понять, дій і способів діяльності на доступні для учнів елементи;
- уповільнений темп пояснення та виконання складних видів діяльності за потреби;
- багаторазове повторення, закріплення та перенесення сформованих умінь у нові ситуації;
- використання пропедевтичної підготовки до засвоєння складнішого матеріалу;
- опору на чуттєвий і практичний досвід учнів;
- використання наочності, зразків, алгоритмів і покрокових інструкцій;
- постійне педагогічне керівництво та підтримку діяльності учнів;
- поступове формування самостійності та життєвих компетентностей.

Застосування форм, методів і педагогічних технологій спрямовується на забезпечення доступності освітнього процесу, формування предметних і ключових компетентностей, розвиток пізнавальної діяльності, самостійності та соціалізації учнів з інтелектуальними порушеннями.

VIII. ПРОГРАМНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Навчання здійснюється за освітніми програмами, які мають гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» та розміщені на офіційному вебсайті МОН (<https://mon.gov.ua/>) України та на вебсайті ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» за посиланням: <https://imzo.gov.ua/model-ni-navchal-ni-prohramy/>.

У програмах визначено вимоги до конкретних очікуваних результатів навчання (предметно-орієнтовані компетентності); вказано відповідний зміст кожного навчального предмета чи інтегрованого курсу. У пояснювальній записці до кожного предмету чи інтегрованого курсу представлено корекційно-розвиткові завдання та спрямованість навчального предмету, реалізація яких є обов'язковою умовою навчання.

Освітній процес **початкової освіти (3,4 кл.)** організовано за Типовими освітніми програмами, розробленими під керівництвом Чеботарьової О. В.:

Типова освітня програма для 3-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для осіб із порушеннями інтелектуального розвитку (розроблена під керівництвом Чеботарьової О. В.), затверджена наказом МОН України від 19.09.2022р. № 836.

Освітній процес базової середньої освіти – **7-9 класи** (цикл базового предметного навчання базової середньої освіти) організовано за Модельними навчальними програмами:

Освітня галузь	Моделльна навчальна програма	
	Назва	автор(и)
Мовно-літературна (українська мова та українська літератури)	Моделльна навчальна програма «Українська мова» для 7-10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку	Пономаренко Н.В., Тороп К. С., Анохіна О.А.
	Моделльна навчальна програма «Українська література» для 7-10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку	Пономаренко Н.В., Тороп К. С., Ляшенко В.В.
Математична	Моделльна навчальна програма «Математика» для 7-10 спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку	Біневич І.В., Тороп К.С., Глухова С.В.
Природнича	Моделльна навчальна програма «Географія» для 7-10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку	Бондаренко О.Ю., Тороп К.С.
	Моделльна навчальна програма «Фізика і хімія в побуті» для 7-10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку	Глухова С.В., Тороп К. С., Біневич І.В.
Соціальна і здоров'язбережувальна	Моделльна навчальна програма інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут» для 7-10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку	Тороп К. С., Калюкова Ж. С., Скакодуб Т.С.
	9 клас. Моделльна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 5-10 класи» для спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку та закладів загальної середньої освіти зі спеціальними класами для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку.	Мякушко О. І., Кожановська О. М
Інформатична	Моделльна навчальна програма «Інформатика» для 7-11 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку	Трокай Т. М., Тороп К. С.,
Мистецька	Моделльна навчальна програма інтегрованого курсу «Мистецтво» для 7-9 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку	Тороп К. С., Лопатіна М. В., Прядка І. Є., Шпилева Ю. І.
Громадянська та історична	Моделльна навчальна програма «Історія України» для 7-9 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку	Тороп К. С., Василенко Б.В., Ляшенко В.В.
Фізична культура	Моделльна навчальна програма «Фізична культура» для 7-10 класів спеціальних	Прибега О. М., Василенко Н. А.,

	закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку	Різченко А. В.
Технологічна	Модельна навчальна програма «Технології (квітникарство)» для 7-11 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку	Скакодуб Т. С., Тороп К. С., Калюкова Ж.С.
	Модельна навчальна програма «Технології (декоративно-ужиткове мистецтво)» для 5-10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку	Гаврюш В.О.

Поданий перелік модельних навчальних програм є базовим і може бути доповнений іншими модельними навчальними програмами, які отримають гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», шляхом внесення змін до цієї Освітньої програми в установленому порядку.

На основі модельної навчальної програми з предмета/інтегрованого курсу вчитель складає **календарно-тематичне планування**, враховуючи кількість годин, зазначену у навчальному плані, підручник, за яким працює, та навчальні можливості класу: може переносити теми уроків, відповідно до того, як учні засвоїли навчальний матеріал, визначати кількість годин на вивчення окремих тем. Вчитель самостійно вибудовує послідовність формування очікуваних результатів навчання, враховуючи при цьому послідовність розгортання змісту у навчальній програмі.

Календарно-тематичне та поурочне планування складається вчителем у *довільній формі*, у тому числі з використанням друкованих чи електронних джерел. Формат, обсяг, структура, зміст та оформлення календарно-тематичних та поурочних планів-конспектів є *індивідуальною справою вчителя*.

Освітній процес базової середньої освіти у **10 класах** організовано відповідно до Переліку комплектів навчальних програм для здобувачів базової середньої освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами (наказ МОН України від 12.06.2018р. № 627 зі змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства освіти і науки України від 26.07.2018р. № 815 та від 10.06.2019р. № 808:

Освітні галузі	Навчальні програми
Мови і літератури	Навчальні програми з <i>української мови</i> для 5-10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями, підготували Кравець Н. П., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психокорекційної педагогіки факультету корекційної педагогіки та психології НПУ імені М. П. Драгоманова; Утвенко Н. О., учитель-методист школи «Надія» м. Києва; Київ – 2019

	Навчальні програми з <i>української літератури</i> для 7-10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями, підготувала Кравець Н. П., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психокорекційної педагогіки факультету корекційної педагогіки та психології Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова; Київ – 2019
Суспільство-знавство	Навчальні програми для 5-9 (10) класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку <i>Основи правознавства</i> 10 клас Укладач: Косенко Ю. М., канд. пед. наук, доцент кафедри корекційної та інклюзивної освіти Сумського державного педагогічного університету ім. А. С. Макаренка; Київ – 2016
Математика	Навчальні програми для 5-9 (10) класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку <i>Математика</i> 8-10 класи Укладачі: Королько Н.І., доцент кафедри логопедії факультету корекційної педагогіки та психології ім. М.П. Драгоманова; Троїцька В.В., вчитель спеціальної загальноосвітньої школи-інтернату № 26 м. Києва; Київ – 2016
Природознавство	Навчальні програми для 5-9 (10) класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку <i>Фізика і хімія в побуті</i> 8-10 класи Укладачі: Татьянчикова І.В., канд. пед. наук, доцент ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», Співак Л.А., канд. пед. наук, доцент, ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»; Київ – 2016
Технології	Навчальні програми для 5-9 (10) класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку. <i>Квітникарство</i> 8-10 класи Автор: Чеботарьова О. В., канд. пед. наук, ст. наук. співробітник лабораторії олігофренопедагогіки Інституту спеціальної педагогіки НАПН України; Київ – 2016
	Навчальні програми для 5-9 (10) класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку. <i>Інформатика</i> . 8-10 класи. Укладач: Кликова С. О., старший вчитель-методист спеціальної загальноосвітньої школи-інтернату №17 м. Києва; Київ – 2016
Здоров'я і фізична культура	Навчальні програми для 5-9 (10) класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку. <i>Фізична культура</i> . 8-10 класи. Укладач: Бобренко І.В., молодший науковий співробітник лабораторії олігофренопедагогіки Інституту спеціальної педагогіки НАПН України; Київ – 2016

Освітній процес для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку помірного ступеня організовано за програмами:

Освітні галузі	Навчальні програми
Мови і літератури	Навчальна програма « <i>Читання та письмо</i> » для 5-10 класів для дітей з інтелектуальними порушеннями помірного та важкого ступенів (Лист МОН від 25.08.2020 №1/9-469), (авт. Литвин І.М., Хронік Т.Є., Шестопап В.М., Абрамович О.М.)
Суспільствознавство	Навчальна програма « <i>Соціально-побутове орієнтування</i> » для 5-10 класів для дітей з інтелектуальними порушеннями помірного та важкого ступенів. (Лист МОН від 25.08.2020 №1/9-469) (авт. Литвин І.М., Хронік Т.Є., Шестопап В.М., Науменко О.В.)
Математика	Навчальна програма « <i>Елементарні математичні уявлення</i> » для дітей 5-10 класів з інтелектуальними порушеннями помірного та важкого ступенів., (Лист МОН від 25.08.2020 №1/9-469) (авт. Литвин І.М., Хронік Т.Є., Шестопап В.М., Мінняло Т.С).
Природознавство	Навчальна програма « <i>Природознавство</i> » для 5-10 класів для дітей з інтелектуальними порушеннями помірного та важкого ступенів. (Лист МОН від 25.08.2020 №1/9-469) (авт. Литвин І.М., Хронік Т.Є., Томіленко О.В.).
Мистецтво	Навчальна програма « <i>Мистецтво</i> » для 5-10 класів для дітей з інтелектуальними порушеннями помірного та важкого ступенів. (Лист МОН від 25.08.2020 №1/9-469) (авт. Литвин І.М., Хронік Т.Є., Шестопап В.М., Сікачина Л.М.)
Технології	Навчальна програма « <i>Предметно-практичне навчання</i> » для 5-10 класів для дітей з інтелектуальними порушеннями помірного та важкого ступенів. (Лист МОН від 25.08.2020 №1/9-469) (авт. Литвин І.М., Хронік Т.Є., Шестопап В.М., Шпилька І.І.)
	Навчальна програма « <i>Основи інформатики</i> » для 5-10 класів для дітей з інтелектуальними порушеннями помірного та важкого ступенів. (Лист МОН від 25.08.2020 №1/9-469) (авт. Литвин І.М., Хронік Т.Є., Томіленко О.В.).
Здоров'я і фізична культура	Навчальна програма « <i>Адаптивна фізична культура</i> » для 5-10 класів для дітей з інтелектуальними порушеннями помірного та важкого ступенів. (Лист МОН від 25.08.2020 №1/9-469) (авт. Литвин І.М., Хронік Т.Є., Шестопап В.М., Біла О.М.)

Особливістю освітнього процесу дітей з ООП є його **корекційна спрямованість**. В навчальному плані передбачаються години для проведення корекційно-розвиткових занять, які реалізуються через курси «Соціально-побутове орієнтування», «Розвиток мовлення», «Ритміка», «Лікувальна фізкультура». Корекційно-розвиткові заняття проводяться вчителями-дефектологами та практичним психологом.

Перелік програм з корекційно-розвиткової роботи для дітей з інтелектуальними порушеннями доступні на офіційному вебсайті ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» за посиланням: <https://imzo.gov.ua/korektsiyni-programi/korektsiyno-rozvitkovi-zanyattya-dlya-rozumovo-vidstalih-ditey/>

Корекційно-розвиткові заняття	Програми з корекційно-розвиткової роботи
Соціально-побутове орієнтування	Програма з корекційно-розвиткової роботи « <i>Соціально-побутове орієнтування</i> » для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (автор: Ярмола Н.А.). Київ – 2018
	Програма з корекційно-розвиткової роботи « <i>Соціально-побутове орієнтування</i> » для 5-10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку (авт. Остапенко Л. І., Тарновська Л. І., укладач Чеботарьова О.В.). Київ – 2022
Розвиток мовлення	Програма з корекційно-розвиткової роботи « <i>Розвиток мовлення з використанням методики ТАН-Содерберг</i> » для 2-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (автори: Заремба В.В., Ліщук Н.І., Морозова Н.В., Блеч Г.О.). Київ – 2018
	Програма з корекційно-розвиткової роботи « <i>Розвиток мовлення</i> » для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти дітей з інтелектуальними порушеннями (автори: Хайдарова О.С., Блеч Г.О.). Київ – 2018
	Програма з корекційно-розвиткової роботи для 5-9 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку « <i>Розвиток мовлення</i> » (Хайдарова О.С.). Київ – 2022
Ритміка	Програма з корекційно-розвиткової роботи « <i>У світі ритмів</i> » для 1-4 класів з спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (автори: Левченко Л.Й., Гладченко І.В.). Київ – 2018
	Програми з корекційно-розвиткової роботи для 5-10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку « <i>Ритміка</i> » (Редько Л.О., Безкоровайна Л. А.). Київ – 2022
Лікувальна фізкультура	Програма з корекційно-розвиткової роботи « <i>Лікувальна фізкультура</i> » для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (Бобренко І.В.). Київ – 2018
	Програма з корекційно-розвиткової роботи « <i>Лікувальна фізична культура</i> » для 5-10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку (І. В. Бобренко). Київ – 2022
Для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку помірного ступеня	
Психомоторний та сенсорний	Програма з корекційно-розвиткового заняття « <i>Психомоторний та сенсорний розвиток</i> » для 5-10 класів для дітей з

розвиток	інтелектуальними порушеннями помірного та важкого ступенів
Альтернативна комунікація	Програма з корекційно-розвиткових занять «Логопедичні заняття» для 5-10 класів для дітей з інтелектуальними порушеннями помірного та важкого ступенів. ((Лист МОН від 25.08.2020р №1/9-469), (авт. Литвин І.М., Хронік Т.Є., Шестопад В.М., Абрамович О.М.).
Ритміка	
Логопедичні заняття	Програма з корекційно-розвиткового заняття «Альтернативна комунікація» для 5-10 класів для дітей з інтелектуальними порушеннями помірного та важкого ступенів. ((Лист МОН від 25.08.2020р №1/9-469), (авт. Литвин І.М., Черноусова Н.М., Пахар С.О., Загорулько Л.В. Дубенок О.В.)

Варіативна складова навчального плану враховує особливості організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб здобувачів освіти, особливості регіону, рівень навчально-методичного та кадрового забезпечення закладу освіти і відображається у навчальному плані.

Класи	Програми курсів за вибором (варіативна складова)
Для 3,4 кл.	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Азбука творчості» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (автори: Чеботарьова О.В., канд.пед.наук, завідувач відділу освіти дітей з порушеннями інтелектуального розвитку Інституту спеціальної педагогіки НАПН України Брусенська І. М., вчитель-методист, вчитель трудового навчання СНВК «Мрія» м. Києва., 2018
	Сходінки до інформатики: інтегрований курс з розвитку алгоритмічного, логічного та критичного мислення молодших школярів 2–4 класи (Схвалено комісією з педагогіки та методики початкового навчання Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України (лист ІМЗО від 02.07.2019 р. № 22.1/12-Г-528)
	Курс за вибором «Наша слава Україна» (для учнів 1-4 класів загальної середньої освіти). Варіативна складова Типових навчальних планів для початкової школи . Укладач:Хмель О.С.; 2022
Для 5-8 класів	Курс «Українознавство» (5–11 класи: навчальна програма з курсу за вибором «Українознавство» для закладів загальної середньої освіти України / авт.- укл.: А. Ціпка, Т. Бойко, С. Бойко, О. Газізова. Київ, 2020), програму якого рекомендовано Міністерством освіти і науки України (лист МОН України від 10.08.2020 № 1/11-5310).
Для 9-10 класів	Модельна навчальна програма «Підприємництво і фінансова грамотність» для 9-10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку; авт. Біневич І.В., Тороп К.С.; (наказ Міністерства освіти і науки України від 13.06.2023 N 724)

Освітній процес організовується за підручниками, які за результатами конкурсного відбору отримали гриф МОН або висновок схвалення для використання у закладах загальної середньої та (або) спеціальної освіти відповідною комісією Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України. Використання навчальних посібників, зошитів з друкованою основою, що доповнюють зміст підручників, утворюють разом із ними навчальні комплекти, є не обов'язковим. Типові освітні програми, переліки навчальної та науково-методичної літератури доступні на офіційному веб-сайті МОН України (<https://mon.gov.ua>) та на вебсайті ІМЗО (<https://bit.ly/3x5s8W8>). Крім цього, на веб-сайті ІМЗО в розділі «Електронна бібліотека», розміщені електронні версії підручників, художні та науково-популярні видання серії «Шкільна бібліотека» (<https://lib.imzo.gov.ua/>); на веб-сайті Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України розміщені корекційно-розвивальні програми, науково-методична література, електронна бібліотека та інші матеріали для роботи з дітьми з особливими освітніми потребами (<http://ispukr.org.ua/>). Перелік навчальної літератури постійно оновлюється з урахуванням видання нових підручників, навчальних посібників.

ІХ. ОПИС І ІНСТРУМЕНТИ ВНУТРІШНЬОЇ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Внутрішня система забезпечення якості освіти в спеціальній школі для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку спрямована на забезпечення якості та доступності освітнього процесу, створення безпечного, комфортного, безбар'єрного та інклюзивного освітнього середовища, урахування індивідуальних можливостей і потреб учнів, їхнього особистісного розвитку та формування життєвих компетентностей.

Система внутрішнього забезпечення якості освіти функціонує відповідно до законодавства у сфері освіти, Статуту закладу, цієї Освітньої програми та Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти.

Основними напрямками забезпечення якості освіти є:

- якість освітнього середовища та забезпечення безпечних умов навчання;
- якість організації освітнього процесу, у тому числі в дистанційному форматі;
- якість педагогічної діяльності працівників закладу;
- якість та результативність навчання і розвитку учнів з ППР;
- забезпечення індивідуального підходу та врахування особливих освітніх потреб учнів;
- ефективність корекційно-розвиткової роботи;
- система оцінювання навчальних досягнень і моніторинг індивідуального прогресу учнів;
- професійний розвиток педагогічних працівників;
- ефективність управлінських процесів;
- дотримання академічної доброчесності та принципів педагогічної етики;
- забезпечення відкритості, прозорості та постійного вдосконалення освітньої діяльності.

Основні інструменти внутрішньої системи забезпечення якості освіти:

- самооцінювання освітньої діяльності закладу;
- внутрішній моніторинг якості освіти та освітнього процесу;
- моніторинг навчальних досягнень та індивідуальної динаміки розвитку учнів;
- моніторинг результативності корекційно-розвиткової роботи;
- спостереження за освітньою діяльністю педагогічних працівників;
- аналіз навчальної, методичної та іншої документації;
- анкетування, опитування учнів, батьків (інших законних представників) та педагогічних працівників;
- аналіз виконання Освітньої програми, навчальних планів та річного плану роботи закладу;
- аналіз результатів психолого-педагогічного консилиуму;
- вивчення освітніх потреб і рівня задоволеності учасників освітнього процесу;
- аналіз звернень, пропозицій та результатів зворотного зв'язку;
- визначення проблемних питань та розроблення заходів щодо їх усунення;
- контроль виконання прийнятих управлінських рішень та коригування освітньої діяльності.

Особливості забезпечення якості освіти учнів з ППР

Оцінювання якості освітньої діяльності та результатів навчання учнів з порушеннями інтелектуального розвитку здійснюється з урахуванням їхніх індивідуальних психофізичних можливостей, особливих освітніх потреб, визначених цілей навчання, вихідного рівня розвитку та індивідуальної динаміки.

Основним показником результативності є не лише досягнення визначених освітніх результатів, а й **позитивна динаміка розвитку, сформованість життєвих компетентностей, самостійності, соціальної адаптації та здатності застосовувати набуті знання й уміння у практичних ситуаціях.**

Результати внутрішнього моніторингу використовуються для вдосконалення освітнього процесу, коригування індивідуальних цілей навчання та розвитку учнів, планування корекційно-розвиткової роботи, професійного розвитку педагогічних працівників і прийняття управлінських рішень.

Детальний порядок проведення самооцінювання, моніторингових досліджень, визначення критеріїв, показників, методів збору та аналізу інформації визначається Положенням про внутрішню систему забезпечення якості освіти закладу.

ПОГОДЖЕНО

педагогічною радою
Парасковіївської спеціальної
школи № 40 Донецької
обласної ради
(протокол № 1 від 26.08.2026)

ЗАТВЕРДЖУЮ:

директор Парасковіївської
спеціальної школи № 40
Донецької обласної ради
Олександр ВАСИЛЕНКО
Наказ № 74-од від 26.08.2026

РІЧНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

Парасковіївської спеціальної загальноосвітньої школи № 40
Донецької обласної ради на 2026/2027 навчальний рік
для 3,4 класу-комплекту з навчанням українською мовою (діти з
порушеннями інтелектуального розвитку легкого ступеню)
(3, 4 кл.- другий цикл початкової освіти – основний)

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
		3	4
Мовно-літературна	Українська мова	4	4
	Літературне читання	3	3
Математика	Математика	4	4
Природнича Соціальна і здоров'язбережувальна Громадянська та історична	Я досліджую світ	4	4
Технологічна	Трудове навчання	2	2
Інформатична			
Мистецька	Музичне мистецтво	1	1
	Образотворче мистецтво	1	1
Фізкультурна	Фізична культура	3	3
Усього		22	22
Корекційно-розвиткові заняття	Розвиток мовлення	4	4
	Ритміка	1	1
	Лікувальна фізкультура	1	1
	Соціально-побутове орієнтування	2	2
ВАРІАТИВНА СКЛАДОВА			
Додаткові години на предмети інваріантної складової, курси за вибором, індивідуальні та групові заняття	Азбука творчості	1	1
	Інформатика	1	1
	Курс «Наша славна Україна»	1	1
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня		21	22
Сумарна кількість годин інваріантної і варіативної складових		33	33

Складено відповідно до Типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для учнів 1-4 класів з порушеннями інтелектуального розвитку, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19.09.2022р. № 836.

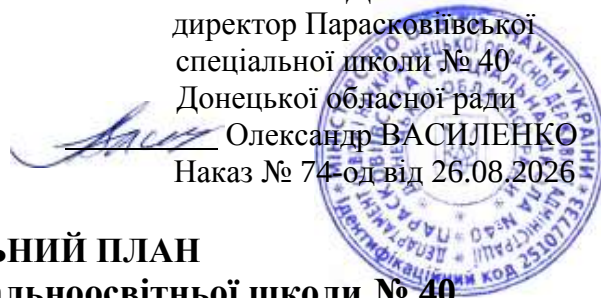
Додаток 2

ПОГОДЖЕНО

педагогічною радою
Парасковіївської спеціальної
школи № 40 Донецької
обласної ради
(протокол № 1 від 26.08.2026)

ЗАТВЕРДЖУЮ:

директор Парасковіївської
спеціальної школи № 40
Донецької обласної ради
Олександр ВАСИЛЕНКО
Наказ № 74-од від 26.08.2026

РІЧНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

**Парасковіївської спеціальної загальноосвітньої школи № 40
Донецької обласної ради на 2026/2027 навчальний рік
для 7 класів з навчанням українською мовою (діти з порушеннями
інтелектуального розвитку легкого ступеню)**

(другий цикл базової середньої освіти - базове предметне навчання за програмами НУШ)

Освітні галузі	Навчальні предмети та інтегровані курси	Кількість годин на тиждень	
		7-А	7Б
Мовно-літературна	Українська мова	3	3
	Українська література	2	2
Математична	Математика	4	4
Природнича	Географія	1	1
	Фізика і хімія в побуті	1	1
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	0,5	0,5
Громадянська та історична	Історія України	2	2
Інформатична	Інформатика	2	2
Технологічна	Технології	11	11
Мистецька	Музичне мистецтво	1	1
	Образотворче мистецтво	1	1
Фізична культура	Фізична культура	3	3
Разом		31,5	31,5
Корекційно-розвиткова робота	Соціально-побутове орієнтування	2	2
	Розвиток мовлення	1	1
	Лікувальна фізкультура	1	1

	Ритміка	1	1
Разом		5	5
ВАРІАТИВНА СКЛАДОВА			
Додаткові години на предмети інваріантної складової, курси за вибором, індивідуальні та групові заняття	Українознавство	1	1
	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут» (додаткові години)	0,5	0,5
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня		30	30
Сумарна кількість годин інваріантної і варіативної складових		38	38

Складено відповідно до Типової освітньої програми спеціальних закладів загальної середньої освіти II ступенів для дітей з особливими освітніми потребами, затвердженими наказом МОН від 07.12.2021р. № 1317 «Про затвердження типової освітньої програми для 5 - 10 (11) класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для осіб з особливими освітніми потребами»

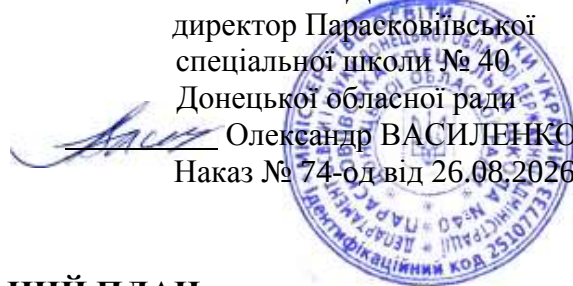
Додаток 3

ПОГОДЖЕНО

педагогічною радою
Парасковіївської спеціальної
школи № 40 Донецької
обласної ради
(протокол № 1 від 26.08.2026)

ЗАТВЕРДЖУЮ:

директор Парасковіївської
спеціальної школи № 40
Донецької обласної ради
Олександр ВАСИЛЕНКО
Наказ № 74-од від 26.08.2026

РІЧНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

**Парасковіївської спеціальної загальноосвітньої школи № 40
Донецької обласної ради на 2026/2027 навчальний рік
для 8 класів з навчанням українською мовою (діти з порушеннями
інтелектуального розвитку легкого ступеню)**

(другий цикл базової середньої освіти - базове предметне навчання за програмами НУШ)

Освітні галузі	Навчальні предмети та інтегровані курси	Кількість годин на тиждень	
		8А	8Б
Мовно-літературна	Українська мова	3	3
	Українська література	2	2
Математична	Математика	4	4
Природнича	Географія	2	2
	Фізика і хімія в побуті	2	2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	0,5	0,5

Громадянська та історична	Історія України	2	2
Інформатична	Інформатика	2	2
Технологічна	Технології	11	11
Мистецька	Музичне мистецтво	1	1
	Образотворче мистецтво	1	1
Фізична культура	Фізична культура	2	2
Усього		32,5	32,5
Корекційно-розвиткова робота	Соціально-побутове орієнтування	2	2
	Розвиток мовлення	1	1
	Лікувальна фізкультура	1	1
	Ритміка	1	1
Разом		5	5
ВАРІАТИВНА СКЛАДОВА			
Додаткові години на предмети інваріантної складової, курси за вибором, індивідуальні та групові заняття	Українознавство	1	1
	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут» (додаткові години)	0,5	0,5
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня		32	32
Сумарна кількість годин інваріантної і варіативної складових		39	39

Складено відповідно до Типової освітньої програми спеціальних закладів загальної середньої освіти II ступенів для дітей з особливими освітніми потребами, затвердженими наказом МОН від 07.12.2021р. № 1317 «Про затвердження типової освітньої програми для 5 -10 (11) класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для осіб з особливими освітніми потребами»

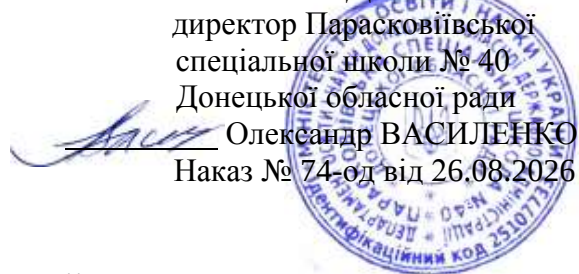
Додаток 4

ПОГОДЖЕНО

педагогічною радою
Парасковіївської спеціальної
школи № 40 Донецької
обласної ради
(протокол № 1 від 26.08.2026)

ЗАТВЕРДЖУЮ:

директор Парасковіївської
спеціальної школи № 40
Донецької обласної ради
Олександр ВАСИЛЕНКО
Наказ № 74-од від 26.08.2026

РІЧНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

Парасковіївської спеціальної загальноосвітньої школи № 40
Донецької обласної ради на 2026/2027 навчальний рік
для 9 класів з навчанням українською мовою (діти з порушеннями
інтелектуального розвитку легкого ступеню)

(другий цикл базової середньої освіти - базове предметне навчання за програмами НУШ)

Освітні галузі	Навчальні предмети та інтегровані курси	Кількість годин на тиждень	
		9Б	9Б
Мовно-літературна	Українська мова	2	2
	Українська література	2	2
Математична	Математика	4	4
Природнича	Географія	2	2
	Фізика і хімія в побуті	2	2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	0,5	0,5
	Підприємництво і фінансова грамотність	0,5	0,5
Громадянська та історична	Історія України	2	2
Інформатична	Інформатика	3	3
Технологічна	Технології	11	11
Мистецька	Інтегрований курс «Мистецтво»	1	1
Фізична культура	Фізична культура	2	2
Разом		32	32
Корекційно-розвиткова робота	Соціально-побутове орієнтування	2	2
	Розвиток мовлення	1	1
	Лікувальна фізкультура	1	1
	Ритміка	1	1
Разом		5	5
ВАРІАТИВНА СКЛАДОВА			
Додаткові години на предмети інваріантної складової, курси за вибором, індивідуальні та групові заняття	Українознавство	1	1
	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут» (додаткові години)	0,5	0,5
	Підприємництво і фінансова грамотність (додаткові години)	0,5	0,5
Гранично допустиме навчальне навантаження учнів		32	32
Сумарна кількість годин інваріантної і варіативної складових		39	39

Складено відповідно до Типової освітньої програми спеціальних закладів загальної середньої освіти II ступенів для дітей з особливими освітніми потребами, затвердженими наказом МОН від 07.12.2021р. № 1317 «Про затвердження типової освітньої програми для 5 - 10(11) класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для осіб з особливими освітніми потребами»

ПОГОДЖЕНО

педагогічною радою
Парасковіївської спеціальної
школи № 40 Донецької
обласної ради
(протокол № 1 від 26.08.2026)

ЗАТВЕРДЖУЮ:

директор Парасковіївської
спеціальної школи № 40
Донецької обласної ради
Олександр ВАСИЛЕНКО
Наказ № 74-од від 26.08.2026

РІЧНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

Парасковіївської спеціальної загальноосвітньої школи № 40

Донецької обласної ради на 2026/2027 навчальний рік

для 10 класів з навчанням українською мовою (діти з порушеннями
інтелектуального розвитку легкого ступеню)
(другий цикл базової середньої освіти - базове предметне навчання)

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень по класах		
		10-А	10-Б	10-В
ІНВАРІАНТНА СКЛАДОВА				
Мови і літератури	Українська мова	2	2	2
	Українська література	2	2	2
Суспільствознавство	Основи правознавства	1	1	1
Математика	Математика	4	4	4
Природознавство	Фізика і хімія у побуті	1	1	1
Технології	Трудове навчання	18	18	18
	Інформатика	1	1	1
Здоров'я і фізична культура	Фізична культура	2	2	2
Разом		31	31	31
Корекційно – розвиткові заняття	Соціально-побутове орієнтування	2	2	2
	Розвиток мовлення	1	1	1
	Лікувальна фізкультура	1	1	1
	Ритміка	1	1	1
Разом		5	5	5
ВАРІАТИВНА СКЛАДОВА				
Додатковий час на навчальні предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації	Курс «Підприємництво і фінансова грамотність»	1	1	1
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня (без корекційно-розвиткових занять)		32	32	32
Сумарна кількість годин інваріантної і варіативної складових		37	37	37

Складено відповідно до Типової освітньої програми спеціальних закладів загальної середньої освіти II ступенів для дітей з особливими освітніми потребами, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.06.2018р. № 627 (таблиця 18) .

Додаток 6

ПОГОДЖЕНО

педагогічною радою
Парасковіївської спеціальної
школи № 40 Донецької
обласної ради
(протокол № 1 від 26.08.2026)

ЗАТВЕРДЖУЮ:

директор Парасковіївської
спеціальної школи № 40
Донецької обласної ради
Олександр ВАСИЛЕНКО
Наказ №74-од від 26.08.2026

РІЧНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

Парасковіївської спеціальної загальноосвітньої школи № 40

Донецької обласної ради на 2026/2027 навчальний рік

для 10 класу з навчанням українською мовою (діти з порушеннями інтелектуального розвитку помірного ступеню)

(другий цикл базової середньої освіти - базове предметне навчання)

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень
		10-Г
ІНВАРІАНТНА СКЛАДОВА		
Мови і літератури	Читання та письмо	3
Суспільствознавство	Я у Світі	1
	Соціально-побутове орієнтування	5
Математика	Елементарні математичні уявлення	2
Природознавство	Природознавство	1
Мистецтво	Мистецтво	2
Технології	Предметно-практичне навчання	10
	Основи інформатики	1
Здоров'я і фізична культура	Адаптивна фізична культура	2
Разом		27
Корекційно – розвиткові заняття	Психомоторний та сенсорний розвиток	2
	Альтернативна комунікація	1
	Ритміка	1
	Логопедичні заняття	1
Разом		5
ВАРІАТИВНА СКЛАДОВА		
Додатковий години на навчальні предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації	Читання та письмо	2
	Елементарні математичні уявлення	1
	Природознавство	1
	Логопедичні заняття	1

Гранично допустиме навчальне навантаження на учня (без корекційно-розвиткових занять)	32
Сумарна кількість годин інваріантної і варіативної складових	37

Складено відповідно до Типової освітньої програми спеціальних закладів загальної середньої освіти II ступеня для дітей з особливими освітніми потребами, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.06.2018 р. № 627 (зі змінами від 10.06.2019 № 808)